

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู

A Model of Effective School Administration in Schools under the Secondary
Educational Service Area Office Loei, Nong Bua Lamphu

¹กฤษฎา จันทนวน, ²ศศิรดา พงษ์ไทย และ ³ทรงเดช สอนใจ

¹Kritsada Channuan, ²Sasirada Pangthai, and ³Songdej Sonjai

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจัยบัณฑิต

Faculty of Education, Pitchayabundit College, Thailand

E-mail: ¹kritsada51166@gmail.com, ²sasirada.p63@gmail.com, ³dacmook@gmail.com

Received January 30, 2026; Revised March 6, 2026; Accepted March 23, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
ที่มีประสิทธิผล รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 3 ระยะ พื้นที่การ
วิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 129 คน ครูผู้สอน จำนวน 211 คน ใช้วิธีการ
การสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ โดยใช้สหวิทยาเขตเป็นชั้นในการแบ่ง แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน
ในแต่ละชั้น จากนั้นจึงใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด คือ
1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมิน และ 4) แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล
เชิงปริมาณโดยใช้ สถิติพื้นฐาน สถิติอ้างอิง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา
ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ การวิเคราะห์หาคำชี้แจงความต้องการ
จำเป็น ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบที่มีความต้องการพัฒนาสูงสุด คือ “โครงสร้างการบริหารงาน” ผู้วิจัย
ได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 60 ตัวชี้วัด
ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงาน พบว่า รูปแบบโดยรวมมีความเหมาะสม
และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; การบริหารงาน; ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

This article aimed to: 1) examine the current conditions, desirable conditions, and priority needs for effective school administration in schools under the Loei–Nong Bua Lamphu Secondary Educational Service Area Office; 2) develop a model for effective school administration and 3) evaluate the model for effective school administration. The research employed a mixed–methods design conducted in three phases. The research site covered schools under the Loei–Nong Bua Lamphu Secondary Educational Service Area Office. The study participants consisted of 129 school administrators and 211 teachers. The school administrators were elected through purposive sampling. For the teachers, a stratified random sampling technique was employed, using academic clusters (interdisciplinary campuses) as strata. Proportional allocation was applied to each stratum, followed by simple random sampling via a lucky draw method to identify the final participants. Four research instruments were used: 1) questionnaires, 2) interview guides, 3) evaluation forms, and 4) data record forms. Quantitative data were analyzed using descriptive and inferential statistics, while qualitative data were analyzed through content analysis. The findings revealed that: 1) The current conditions of effective school administration were at a moderate level overall, while desirable conditions were at a high level. The priority needs index ranked administrative structure as the top priority. 2) The developed model consisted of six components with 60 indicators. 3) The overall evaluation of the model for effective school administration showed high levels of appropriateness and feasibility.

Keywords: School Administration; Administration; School effectiveness

บทนำ

ในยุคที่โลกเผชิญกับสภาวะความผันผวนและความซับซ้อน (VUCA World) ภาคการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองต่อศตวรรษที่ 21 ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติคือ “การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ” (School Effectiveness) ซึ่ง Hoy and Miskel (2013) ระบุว่าความสำเร็จของสถานศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารที่สามารถบูรณาการภาวะผู้นำทางวิชาการและการมีส่วนร่วมได้อย่างลงตัว แม้ที่ผ่านมาจะมีงานวิจัยจำนวนมากพยายามนำเสนอรหัสความสำเร็จของการบริหารจัดการ แต่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นรูปแบบแนวตั้ง หรือรูปแบบสากลที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบท

เฉพาะถิ่น (Context-specific) การศึกษาค้นคว้าในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารในอดีตเริ่มเผชิญข้อจำกัด เมื่อต้องรับมือกับความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีและภาวะถดถอยทางการเรียนรู้หลังยุคแพร่ระบาด จึงเกิดช่องว่างทางองค์ความรู้ (Knowledge Gap) ในการแสวงหารูปแบบการบริหารที่ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับระบบนิเวศการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่มีความเฉพาะตัวสูง

สภาพการณ์ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบประเด็นปัญหาที่สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ปี 2568 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ซึ่งไม่มีรายวิชาใดที่มีคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2566, 2568) นอกจากนี้ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง และโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ราบสูง รวมถึงภาระงานของครูที่ล้นตัว จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้มีส่วนร่วมในการนิเทศและติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ พบว่าแม้ผู้บริหารจะพยายามปรับตัวแต่ยังขาด “พิมพ์เขียว” หรือรูปแบบการบริหารที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรของมัธยมศึกษาในจังหวัดเลยและหนองบัวลำภู โดยเฉพาะ ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น พัฒนารูปแบบการบริหาร และประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย และการวิจัยและพัฒนา (R&D) ผ่านการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในช่วงปี พ.ศ. 2567-2568 บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ที่ระบุถึงจุดวิกฤตที่ต้องเร่งพัฒนา พร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบการบริหารที่สังเคราะห์ขึ้นใหม่ซึ่งผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเป็นสารสนเทศสำคัญเชิงนโยบายสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาบุคลากรให้ตรงจุด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เยาวชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 หนองบัวลำภู

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 หนองบัวลำภู

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 หนองบัวลำภู โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และบทความวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจากกรณีศึกษาต่าง ๆ ประกอบการวิจัยดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาคือกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ทางการศึกษา (สัมมา รณิธย์, 2560) นอกจากนี้การบริหารสถานศึกษายังเป็นภารกิจหลักในการกำหนดแบบแผน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคนและระบบการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม (จิตาภา จันปุ่ม, 2564) โดยอาศัยกระบวนการบริหารคือเทคนิคหรือวิธีการ (วางแผน, จัดการ, ควบคุม, ประเมินผล ฯลฯ) ที่ผู้บริหารต้องใช้ทักษะดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด เช่น ใช้หลัก POSDCoRB 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน, การจัดหน่วยงาน, การจัดตัวบุคคล, การอำนวยการ, การประสานงาน, การรายงาน และงบประมาณ (อนุวัฒน์ วิภาคำรงคุณ, บงกช ชินนพคุณ และ อังกุล สมคะเนย์, 2565 และ พิกุล นามสูง, 2565)

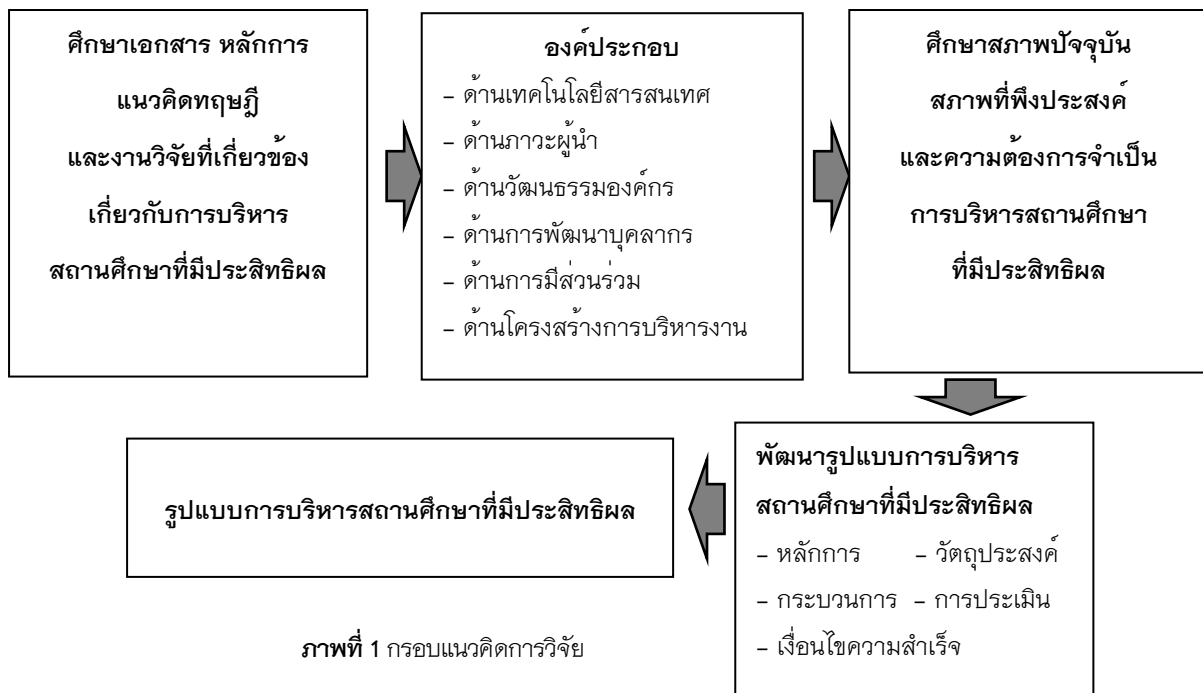
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เป็นความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน (คำปิ่น ที่สุกะ, 2564) หรือความสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรในการพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียน (ณัฐธินิชา ภูติสม, 2565) รวมทั้งเป็นการกระทำที่มุ่งหวังผลให้เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนทั้งปริมาณและคุณภาพโดยใช้พลังงานน้อย (Gibson, 2000) และการจัดการทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์ขององค์กร (Certo & Certo, 2006) โดยมีองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ มากมายที่จะนำมาเป็นแนวทางหรือมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล โดย ทรรตนากร สงครินทร์ (2560) ได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

ไว้ 7 ด้าน คือ ภาวะผู้นำ, วิสัยทัศน์ร่วม, โครงสร้างบริหาร, การจูงใจ, การพัฒนาคน, บรรยาการองค์กร และ ICT ขณะที่ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) จะเพิ่มในเรื่องของการสื่อสาร, งบประมาณ และทรัพยากรการเรียนการสอน ด้าน ธัญญลักษณ์ มหาศิริพันธุ์, สิทธิชัย สอนสุภี และ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์, (2563) มุ่งเน้นเรื่องของการบริหารทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วน วิมาลย์ สีทอง, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2563) เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สอดรับกับ ขวัญวรา พิชญชานันท์ และ ทวี วาจาสัตย์ (2564) ที่กำหนดองค์ประกอบไว้ถึง 10 องค์ประกอบ โดยเพิ่มเรื่องคุณลักษณะครู การวัดผล และความพึงพอใจของผู้ปกครอง รวมถึง คำปิ่น ที่สุกะ (2564) เน้นการบริหารเชิงระบบ สมรรถนะ และหลักธรรมาภิบาล ด้าน กัญญรัตน์ คำแพง (2565) ให้ความสำคัญในเรื่องของความสามารถในการแก้ปัญหา ความพึงพอใจของครู และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ด้าน สำเร็จ คำโม่ง และ ณัฐพงษ์ ขจรแสงเจริญ (2565) เน้นหลักสูตร งบประมาณ อัตราค่าจ้าง และสวัสดิการนักเรียน อีกทั้ง พิมพฤทธิ์ เทียงภักดี (2565) เน้นผลสัมฤทธิ์ ทักษะจิตบวกรักนักเรียน และการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา เช่นเดียวกับ ณัฏฐนิชา ภูติสม (2565) เน้นในส่วนของการสร้างองค์กร ภาวะผู้นำ พัฒนาคน ICT และบรรยาการองค์กร ด้าน บุญญา สุสวัสดิ, นพรัตน์ ชัยเรือง และ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2567) เน้นการนำองค์กร วางแผนกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม และจัดการกระบวนการ และ จิตาว์ พงศ์ศรีประชา, สิทธิพร เขาอุ้น และ สิริมาส ศรขาว (2567) เน้นการพัฒนาคุณภาพบุคลากร สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังกรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework) ดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยแบ่งวิธีการวิจัยตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สังเคราะห์เอกสารจากนักวิชาการจำนวน 12 ท่าน จนได้องค์ประกอบที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดได้ 6 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ภาวะผู้นำ 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การพัฒนาบุคลากร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) โครงสร้างการบริหารงาน จากนั้นสังเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบ ออกแบบสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำไปสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญทางการบริหาร 2) เป็นผู้มีความรู้การศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการบริหารการศึกษา 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และ 4) เป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 3 การประเมินองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จากผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 4 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 51 โรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 51 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 129 คน จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 2,116 คน รวมทั้งสิ้น 2,245 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 129 คน ครูผู้สอน จำนวน 211 คน ใช้วิธีการการสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สหวิทยาเขตเป็นชั้นในการแบ่ง แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional) ในแต่ละชั้น จากนั้นจึงใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สหวิทยาเขต	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง
หลักเมืองเลย	569	35	57
วังภูผา	483	31	48
ศรีสองรัก	164	10	16
บัวบาน	659	30	66
วังแสนสุวรรณ	241	23	24
รวม	2116	129	211

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

การกรอกรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู นำข้อมูลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 มากรอกรูปแบบ จากนั้นตรวจสอบยืนยันรูปแบบโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบร่างรูปแบบ และองค์ประกอบของร่างรูปแบบ โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญทางการบริหาร 2) เป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการบริหารการศึกษา 3) เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี 4) เป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์ ให้คำแนะนำและเสนอแนะร่วมกันในการสนทนากลุ่ม บันทึกลงในเอกสารประกอบการสัมมนา นำข้อมูลที่ได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการสนทนาโดยใช้เทคนิควิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction)

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 3 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ขององค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.68	0.31	มากที่สุด	4.36	0.30	มาก
2. ภาวะผู้นำ	4.84	0.19	มากที่สุด	4.70	0.22	มากที่สุด
3. วัฒนธรรมองค์กร	4.84	0.13	มากที่สุด	4.68	0.25	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วม	4.74	0.37	มากที่สุด	4.66	0.22	มากที่สุด
5. การพัฒนาบุคลากร	4.84	0.30	มากที่สุด	4.64	0.24	มากที่สุด
6. โครงสร้างการบริหารงาน	4.84	0.25	มากที่สุด	4.68	0.13	มากที่สุด
ภาพรวม	4.80	0.21	มากที่สุด	4.62	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม พบว่า ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.21) ส่วนด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.15)

ตารางที่ 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ PNI _{modified}
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.39	0.55	ปานกลาง	4.40	0.34	มาก	0.30	3
2. ภาวะผู้นำ	3.52	0.45	มาก	4.50	0.29	มากที่สุด	0.28	5
3. วัฒนธรรมองค์กร	3.44	0.62	ปานกลาง	4.42	0.36	มาก	0.29	4
4. การพัฒนาบุคลากร	3.49	0.66	ปานกลาง	4.44	0.37	มาก	0.27	6
5. การมีส่วนร่วม	3.39	0.38	ปานกลาง	4.43	0.28	มาก	0.31	2
6. โครงสร้างการบริหารงาน	3.36	0.43	ปานกลาง	4.41	0.30	มาก	0.31	1
รวมทุกด้าน	3.43	0.36	ปานกลาง	4.43	0.24	มาก	0.29	

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.36) และเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านภาวะผู้นำที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.45) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.24) และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.29 โดยเรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ($PNI_{modified} = 0.31$) ด้านการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified} = 0.31$) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($PNI_{modified} = 0.30$) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($PNI_{modified} = 0.29$) ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{modified} = 0.28$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.27$)

2) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) หลักการเป็นการบูรณาการแนวคิดเชื่อมโยงองค์ประกอบ 6 ด้านเข้าด้วยกัน โดยมี เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือ โครงสร้างการบริหารงาน เป็นฐาน ใช้ภาวะผู้นำและบุคลากรในองค์กรเป็นแรงขับเคลื่อน ภายใต้วฒฒนธรรมขององค์กรและการมีส่วนร่วม ที่เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
- 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน และยกระดับผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) มีกระบวนการได้แก่ แนวปฏิบัติ และเงื่อนไขประกอบในแต่ละองค์ประกอบ 4) การประเมินผล 3 ขั้น คือขั้นที่ 1 ประเมินก่อนการดำเนินการ ขั้นที่ 2 ประเมินระหว่างดำเนินการ ขั้นที่ 3 ประเมินหลังดำเนินการ

3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ชื่อรูปแบบ	4.47	0.51	มาก	4.47	0.51	มาก
2. หลักการและแนวคิด	4.50	0.57	มากที่สุด	4.43	0.50	มาก
3. วัตถุประสงค์	4.57	0.50	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
4. กระบวนการ						
4.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.65	0.38	มากที่สุด	4.56	0.51	มากที่สุด
4.2 ด้านภาวะผู้นำ	4.66	0.43	มากที่สุด	4.59	0.50	มากที่สุด
4.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.58	0.39	มากที่สุด	4.49	0.61	มาก
4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.59	0.41	มากที่สุด	4.51	0.47	มากที่สุด
4.5 ด้านการมีส่วนร่วม	4.66	0.37	มากที่สุด	4.56	0.64	มากที่สุด
4.6 ด้านโครงสร้างการบริหารงาน	4.70	0.36	มากที่สุด	4.61	0.54	มากที่สุด
ภาพรวม	4.64	0.34	มากที่สุด	4.55	0.50	มากที่สุด
5. การประเมินผล	4.47	0.51	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.37	0.56	มาก	4.40	0.56	มาก
ภาพรวม	4.50	0.37	มากที่สุด	4.51	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนประกอบของรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ กระบวนการ ($\bar{X} = 4.64$) และส่วนประกอบของรูปแบบที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$) และการประเมินผล ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) ยกเว้นด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เหตุผลที่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากเนื่องจากภาวะผู้นำคือจุดแข็ง ข้อมูลบ่งชี้ว่าผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในศักยภาพ ทักษะ และวิสัยทัศน์ของตนเองว่ามีความพร้อมในการนำองค์กร จึงทำให้คะแนนด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ส่วนด้านโครงสร้างการบริหารงานคือจุดอ่อน เมื่อดูค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI modified) พบว่า “ด้านโครงสร้างการบริหารงาน” มีความต้องการจำเป็นสูงสุด (0.31) นั้นหมายความว่า แม้ผู้บริหารจะมี

ภาวะผู้นำมากเพียงใด แต่ระบบงาน การจัดองค์กร หรือกลไกการทำงานจริงยังไม่เอื้ออำนวยหรือมีปัญหา จึงส่งผลให้ประสิทธิผลไม่ดีเท่าที่ควร คะแนนภาพรวมจึงอยู่ที่ระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอนง สุตสะอาด และ ศศิธรดา แพงไทย (2560) ประเด็นที่พบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิผล “ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง” (ทั้งด้านการบริหารจัดการ, การจัดการเรียนรู้, สิ่งแวดล้อม, และการมีส่วนร่วม) ซึ่งสะท้อนว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีจุดอ่อนที่ต้องแก้ไข ไม่ได้สมบูรณ์แบบ และยังสอดคล้องกับ รัชฎาภรณ์ บุตรศรีน้อย (2567) ที่ระบุว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ใน “ระดับปานกลาง” ($\bar{X} = 3.27$) เช่นเดียวกัน โดยให้เหตุผลสนับสนุนว่าการดำเนินงานยังขาดความเป็นองค์รวมและขาดกลไกสนับสนุน ซึ่งตรงกับผลวิเคราะห์ที่ว่า “โครงสร้างการบริหารงาน” เป็นปัญหาหลักที่จะต้องดำเนินการพัฒนาต่อไป

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.43$) จากสัดส่วนของโรงเรียนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษามีขนาดกลางคือร้อยละ 54.90 และขนาดเล็กร้อยละ 9.80 รวมกันเกือบ 65% ด้วยโรงเรียนกลุ่มนี้มักมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และเนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นกลุ่มใหญ่ของข้อมูล สภาพปัญหาของโรงเรียนกลุ่มนี้ในเรื่องของความความขาดแคลนในด้านทรัพยากร และบุคลากรหรือระบบไม่มีความพร้อม จึงส่งผลต่อค่าเฉลี่ยรวมของงานวิจัย ทำให้ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่แค่เพียงในระดับปานกลางความเหลื่อมล้ำทำให้เกิดความคาดหวัง ในขณะที่มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 23.53 และใหญ่พิเศษร้อยละ 11.76 มีความพร้อมสูงเป็นตัวเปรียบเทียบ ทำให้โรงเรียนขนาดกลางและเล็กมองเห็นมาตรฐานที่ควรจะเป็น ดังนั้น สภาพที่พึงประสงค์จึงมีค่าเฉลี่ยที่พุ่งไปอยู่ในระดับมาก เพราะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ต้องการยกระดับตัวเองให้มีโครงสร้างและทรัพยากรที่พร้อมเหมือนโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อให้บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแม้ผู้บริหารจะมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง แต่ประสิทธิผลโดยรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอนง สุตสะอาด (2560) และ รัชฎาภรณ์ บุตรศรีน้อย (2567) สาเหตุสำคัญมาจากการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ในสังกัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างและทรัพยากร เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้สูงขึ้น เพื่อให้บรรลุสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

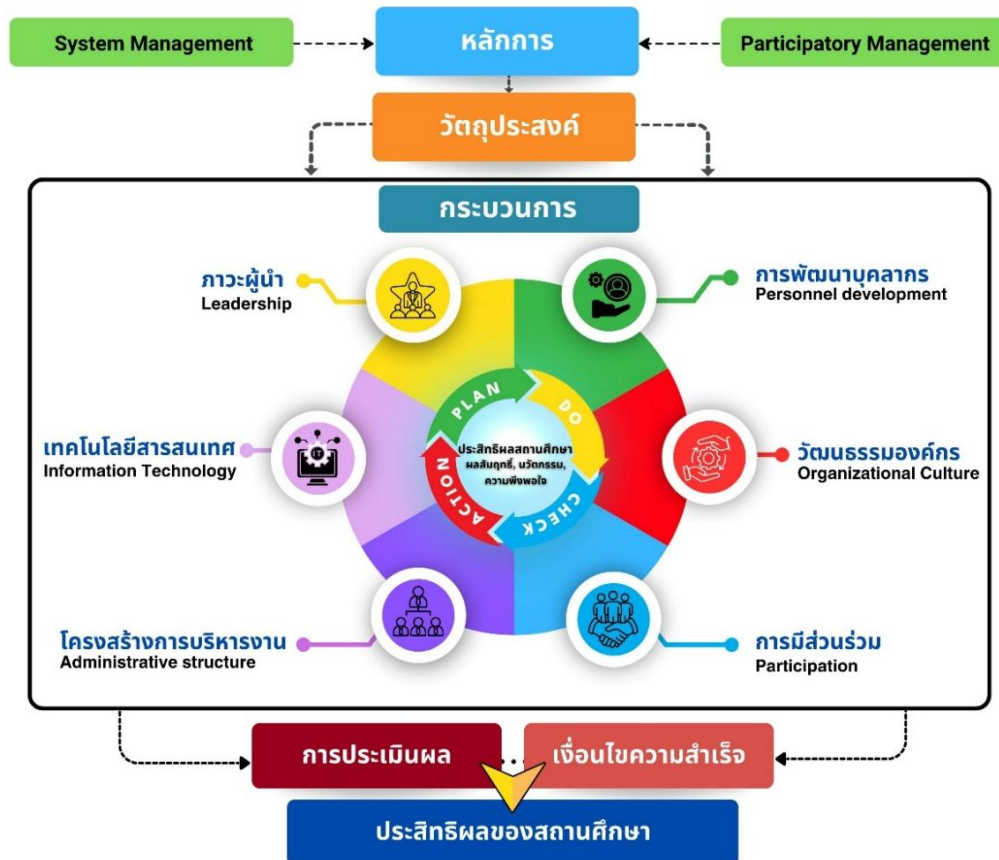
2. จากข้อค้นพบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีส่วนประกอบของรูปแบบทั้งหมด 5 ส่วน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการของรูปแบบ 4) การประเมินผลของรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกระบวนการในการบริหารสถานศึกษาจำนวน 6 องค์ประกอบคือ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และ 6) ด้านโครงสร้างการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิชา ภูติสม (2565) ได้

เสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านโครงสร้างขององค์กร 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาลย์ สีทอง และคณะ (2563) ได้นำเสนอปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร ไว้ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร 3) การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม 4) การพัฒนาบุคลากร 5) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 6) โครงสร้างองค์กร 7) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 8) งบประมาณ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) ได้เสนอปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ไว้จำนวน 10 ปัจจัย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การติดต่อสื่อสาร 4) การจูงใจ 5) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร 6) โครงสร้างองค์กร 7) เทคโนโลยีสารสนเทศ 8) การบริหารจัดการ 9) งบประมาณ และ 10) ทรัพยากรการเรียนการสอน

3. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่พัฒนาและสร้างขึ้นในครั้งนี้เป็นรูปแบบที่ดีมีความเหมาะสม โดยดูจากผลการประเมินรูปแบบจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เช่นเดียวกัน และส่วนประกอบของรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ กระบวนการ ($\bar{X} = 4.64$) และส่วนประกอบของรูปแบบที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$) และ การประเมินผล ($\bar{X} = 4.60$) อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผ่านขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนของกระบวนการของรูปแบบ ได้รับคำแนะนำให้เพิ่มเติมกระบวนการที่ครอบคลุม ทันท่วงที และสมบูรณ์ในแต่ละองค์ประกอบจากผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงทำให้กระบวนการของรูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเกิดประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้ตามผลการประเมินดังกล่าว

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

จากแผนภาพที่ 2 มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) Information Technology หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลโดยการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยและระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติงานและการเรียนรู้ สร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเพื่อใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (Data-Driven Decision) ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำงานร่วมกัน พัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนและการบริหาร และผู้บริหารต้องกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนองค์กร

2) Leadership หมายถึง ภาวะผู้นำ ประกอบด้วย การสื่อสารวิสัยทัศน์เชิงรุกของโรงเรียนให้บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกันและเกิดความมุ่งมั่นร่วมกัน สร้างแรงบันดาลใจและศรัทธาโดยใช้การสื่อสารเชิงบวกและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงฝีมือ สนับสนุนการพัฒนาตนเอง และกระจายอำนาจการตัดสินใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจอารมณ์ และกระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม

3) Organizational Culture หมายถึง วัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย การสร้างค่านิยมมุ่งเน้น คุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมความซื่อสัตย์และจริยธรรม สร้างบรรทัดฐานการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดมั่นในความถูกต้อง เปิดกว้างรับฟังและสร้างสรรค์ให้บุคลากรกล้าแสดงความคิดเห็นและนำเสนอสิ่งใหม่ ทำงานเป็นทีมแบบเกื้อกูล และสร้างความผูกพันในองค์กร

4) Personnel Development หมายถึง การพัฒนาบุคลากร โดยการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนา สำรวจและวิเคราะห์ว่าบุคลากรแต่ละคนขาดทักษะด้านใด ใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ไม่จำกัดแค่การอบรม แต่รวมถึงการสอนงาน การหมุนเวียนงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาต่างประเทศ สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ จัดสรรงบประมาณและเวลาให้บุคลากรได้ไปเพิ่มพูนความรู้ภายนอกหรือศึกษาต่อ

5) Participation หมายถึง การมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกระดับร่วมกำหนด เป้าหมายและแผนงานของโรงเรียน ดึงชุมชน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมของโรงเรียน แบ่งปันข้อมูลและความสำเร็จอย่างทั่วถึง และร่วมยินดีในความสำเร็จร่วมกัน

6) Administrative Structure หมายถึง โครงสร้างการบริหารงาน: ปรับโครงสร้างให้ยืดหยุ่นและแบนราบ ลดลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่ไม่จำเป็นเพื่อให้การสั่งการรวดเร็ว กระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติ สร้างช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็ว ข้ามสายงานได้โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนราชการที่ยุ่งยาก ระบุบทบาทหน้าที่ชัดเจนแต่สัมพันธ์กัน บุคลากรต้องรู้ขอบเขตงานตนเองและรู้ว่าจะเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างไร

สรุป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แรกพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างการบริหารงาน การมีส่วนร่วม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ยังไม่เพียงพอ ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบที่มีความต้องการพัฒนาสูงสุดคือ “โครงสร้างการบริหารงาน” ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโดยรวมของสถานศึกษา

ตามวัตถุประสงค์ที่สอง ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) เทคโนโลยีสารสนเทศ (2) ภาวะผู้นำ (3) วัฒนธรรมองค์กร (4) การพัฒนาบุคลากร (5) การมีส่วนร่วม และ (6) โครงสร้างการบริหารงาน รวมทั้งสิ้น 60 ตัวชี้วัด รูปแบบนี้เน้นการบูรณาการองค์ประกอบทั้งหมดให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของบริบทโรงเรียนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับวัตถุประสงค์ที่สาม ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานพบว่า รูปแบบโดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบ “กระบวนการ” ได้รับการยอมรับว่ามีความเหมาะสมสูงสุด และ “วัตถุประสงค์” กับ “การประเมินผล” มีความเป็นไปได้สูงสุด แสดงว่ารูปแบบนี้มีความสมบูรณ์ พร้อมนำไปปฏิบัติจริง และมีศักยภาพสูง ในการยกระดับการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

โดยสรุป รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ ตอบโจทย์ ความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุดคือโครงสร้างการบริหารงาน พร้อมบูรณาการองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างครบถ้วน จึงสามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติจริงเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัด การศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ให้มีประสิทธิผลสูงขึ้นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้ผลการวิจัยนี้เกิดประโยชน์สูงสุดในการยกระดับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ควรนำผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาประจำปี โดยให้ความสำคัญ ลำดับแรกกับ “โครงสร้างการบริหารงาน” เช่น การปรับโครงสร้างแบบแนวราบ (Flat Organization) เพื่อลดระดับชั้นการบังคับบัญชา ส่งเสริมการสื่อสารรวดเร็ว การตัดสินใจที่คล่องตัว และการมีส่วนร่วม ของบุคลากร พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับองค์ประกอบที่มีความ ต้องการสูง

1.2 จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบที่มี 6 องค์ประกอบหลัก พร้อม 60 ตัวชี้วัด ไปใช้เป็นกรอบหลักในการบริหารจัดการ โดยเริ่มจากการจัด ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูและบุคลากรทุกคน จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติภายใน สถานศึกษา และบูรณาการตัวชี้วัดเข้ากับแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้การบริหารเป็นระบบ เชื่อมโยงกัน และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบที่ได้รับการ ประเมินว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดนี้ ไปเป็นแนวทางต้นแบบในการขยาย ผลสู่สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหารและครูแกนนำ จัดตั้ง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้เป็นระยะ พร้อมปรับปรุงตามบริบท ของแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะทั้งสามประการนี้จะช่วยให้ผลการวิจัยถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต มีดังนี้

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง เพื่อติดตามผลการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพไปใช้จริงในระยะยาว โดยศึกษาผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา (เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 ควรดำเนินการวิจัยเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท เพื่อศึกษาความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย

2.3 ควรศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรของผู้บริหาร และครูที่เกิดจากการนำรูปแบบไปใช้ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเชิงลึกหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อทำความเข้าใจกลไกและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงาน

2.4 ควรพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยในอนาคต

2.5 ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพกับนโยบายการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครูในระดับพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กัญญรัตน์ คำแพง. (2565). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์*, 4(4), 137-148. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/259711>

- ขวัญวรา พิชญชานันท์ และ ทวี วาจาสัตย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(1), 371–382. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ptujournal/article/view/249613/171132>
- คำปิ่น ที่สุกะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม. นครพนม: โรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม.
- จิตาว พงศ์ศรีประชา, สิทธิพร เข่าอูน และ สิริมาศ ศรีขาว. (2567). การบริหารองค์การที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 17. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(1), 233–245. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/264105>
- ณัฐธินิชา ภูติสม. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ฐิตาภา จันปุ่ม. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทรรศนกร สงครินทร์. (2560). ปัจจัยทางด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ใน *การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 13*. วันที่ 7 กันยายน 2560 ณ ห้องประชุมแม่น้ำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญญลักษณ์ มหาศิริพันธุ์, สิทธิชัย สอนสุภี และ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 5(2), 95–108. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PPJ/article/view/244572>
- บุญญา ชูสวัสดิ์, นพรัตน์ ชัยเรือง และ เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 9(12), 470–486. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/274901>

- ประยงค์ ศรีโทมิ. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(22), 97–106. สืบค้นจาก <https://jeal.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=146>
- พิกุล นามสูง. 2565). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 30–43. สืบค้นจาก <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/EAIJ/article/view/920>
- วิมาลย์ สีทอง, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(33), 100–110. สืบค้นจาก <https://jeal.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=851>
- ล้มมา รณินธ์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. เลย: กลุ่มนโยบายและแผน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569*. เลย: กลุ่มนโยบายและแผน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำเร็จ คำโหมง และ ณัฐพงษ์ ขจรแสงเจริญ. (2565). รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 541–550. สืบค้นจาก <https://ojs.mbu.ac.th/index.php/jbpe/article/view/1956/1279>
- อนุวัฒน์ วิภาคธำรงคุณ, บงกช ชินนพคุณ และ อังกุล สมตะเนย์. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 270–282. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/252351>
- Certo, S. C., & Certo, S. T. (2006). *Modern management*. (10th ed.). Pearson Education.
- Certo, S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concept and application*. (2nd ed). Singapore: McGraw–Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice*. (9th ed.). New York: McGraw–Hill.

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (2000). *Organizations*. New York: McGraw-Hill.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.